

پرسش از همکار پاسخ از همکار

آموزگاران در ارتباط با دانش آموزان دوزبانه چگونه عمل می کنند؟

تأیید نظرات خانم صوفیان افزوده است: «من ۱۵ سال است که در مناطق دوزبانه‌ی روستایی و ترک‌نشین تدریس می‌کنم. دانش آموزان و دیگر اعضای این خانواده‌ها تا پیش از مدرسه فقط ترکی گفت‌وگو می‌کنند. بیشتر این دانش آموزان معمولاً به دلیل دوری راه یا وضعیت نامناسب مالی حتی در کلاس‌های آمادگی یا پیش‌دبستان هم شرکت نمی‌کنند. هنگام فراغت از تحصیل نیز عملاً به کشاورزی یا دامپروری مشغول‌اند. پس بنابر نیاز، لازم است راهکارهای زیر در ارتباط با آن‌ها اجرا شود:

۱. تدریس برخی درس‌ها با مطالعه و خوانش مطالب مجلات متنوع رشد تلفیق شود.
۲. در پایه‌ی اول اگر شیوه‌های تدریس معمول به روخوانی و تفهیم مطالب کمک نکند، از مواردی مثل جدول، پازل و چیستان که دانش آموزان بیشتر دوست دارند استفاده شود.
۳. تکمیل داستان‌های ناتمام و کوتاه در زنگ انشا برای افزایش گنجینه‌ی واژگان دانش آموز مؤثر است.
۴. بهره‌گیری از طبیعت پیرامون. مثلاً با گردش در محل زندگی یا محیط زیست طبیعی، آن را شرح دهند.
۵. با فرصت دادن و مسئولیت‌سپاری به دانش آموزان به آن‌ها مجال پرسش‌گری و احساس وظیفه‌دهیم.»

و «برنامه‌ی آموزش خانواده» را نیز در اختیارشان قرار می‌دهم. آن‌ها هر ماه سر کلاس درس، در ساعاتی که دانش آموزان همراه مربی ورزش در حیاط مدرسه مشغول‌اند، سر کلاس من حاضر می‌شوند و از علوم گرفته تا ریاضی و هنر را آموزش می‌بینند.

۲. از آن‌ها می‌خواهم هرگاه با مشکلی مواجه شدند، مرا با تلفن در جریان بگذارند.
۳. برای عینی و ملموس کردن بعضی از عبارات و کلمه‌ها آن‌ها را به صورت مصور یا عینی در کلاس نصب می‌کنم. مانند پراکنده بودن صدف‌ها در کنار دریا. در این حال فراگیرندگان که معنی واژه‌ی «پراکنده» را نمی‌دانند؛ با پخش شدن صدف‌ها در تصویر، معنی را با شکل به ذهن می‌سپارند.
۴. اگر معنی واژه یا عبارتی را نفهمیدند؛ مهلت دارند که در زنگ تفریح از بچه‌های پایه‌های بالاتر پرس‌وجو کنند و روحیه‌ی پرسش و پژوهش در آن‌ها تقویت شود.
۵. دادن نقش در نمایش‌های کلاسی به بچه‌هایی که در تکلم به زبان فارسی ضعیف یا از نظر گنجینه‌ی لغات کم‌بضاعت هستند.»

مسئولیت‌بدهیم

در نامه‌ی دیگر **مهدی کاظمی** از شهرضا با

در مجله‌ی رشد آموزش ابتدایی شماره‌ی هشت از دوره‌ی شانزدهم، **رقیه قنوتی** آموزگار ماهشهری سؤالی در ارتباط با دانش آموزان دوزبانه مطرح کرده و پرسیده بود که با سی‌وچند دانش آموز و فرصت ۴۵ دقیقه‌ای در یک زنگ، چگونه هم تکالیف را بررسی کنم و هم با وجود دانش آموزان غیرفارسی زبان (با تکیه بر اینکه ساکنان این منطقه بیشتر هم‌وطنان عرب‌زبان هستند) به چه شیوه‌ای ادبیات فارسی و دیگر درس‌ها را به آن‌ها ارائه کنم. او افزوده بود: «غلب با دانش‌آموزانی روبه‌رو می‌شوم که گنجینه‌ی لغات فارسی آن‌ها نزدیک به صفر است و به دلیل عرب‌زبان بودن چگونگی کاربرد کلمات مشترک عربی در فارسی را هم نمی‌دانند...»

چند ماه بعد در جواب مطلب بالا دو نامه به دستمان رسید در یکی از آن‌ها فاطمه صوفیان از رامشیر نوشته بود: «آموزگاری با ۱۰ سال سابقه‌ی تدریس در پایه‌ی اول هستم. کلاس‌های من همیشه ۳۳ تا ۳۵ نفر دانش آموز دارد و فقط یک یا دو نفر به زبان فارسی تسلط کامل دارند. از راه‌های زیادی برای غنی‌سازی گنجینه‌ی واژگانی آن‌ها استفاده کردم و نتایج روشنی به دست آوردم.» صوفیان در ادامه نتایج به دست آمده را چنین معرفی کرده بود:

«۱. در مهر ماه که زمان معرفی دانش آموز و معلم به همدیگر است، اولیای آن‌ها را دعوت می‌کنم